

ENERGIAÜHISTUD EESTIS – KAS, KES JA --- KUIDAS?

Konverents “Mere tuuled”

29-30.10.2013

Kuidas tagada Eesti elanikele kasulikumal ja mõistlikumal viisil energiajulgeolek ja soojuse varustuskindlus?

ÜHEKS VÕIMALUSEKS: ENERGIAÜHISTUD!?!

Energiaühistu on: „ühing või ühistu või kohalike ühistegevus, kelle eesmärgiks on toota, jaotada ja müüa oma seadmete kaudu oma liikmetele elektrienergiat ja soojust“.

Eesmärk: kulude kokkuhoid, varustuskindlus, puhtam keskkond, mõnusam elukeskkond, uued ja nutikad lahendused, kaasatus ja ühistegevus.

Energiaühistu? Kuidas teda ära tunda?

PEAMISED TEGEVUSSUUNAD:

- elektrienergia tootmine ja oma tarbijatele jaotamine (päike, tuul);
- soojuse tootmine ja oma tarbijatele jaotamine (lokaalsed kaugküttesüsteemid);
- elektrienergia ja soojuse koostootmine ning oma tarbijatele jaotamine (nt puugaas);
- kui üle jääb siis ka teistele.

INITSIATIIVGRUPP: kohalik omavalitsus, korteriühistu, kogukond, ettevõte.

VÕIMALIKUD ÜHISTU LIIKMED: kogukonna liikmed, kohalik omavalitsus, kohalikud ettevõtted, elektri jaotusvõrgu ettevõte, investorid.

ÕIGUSLIK VORM: tulundusühistu, mittetulundusühistu, usaldusühing, seltsing, kogukond/ ühisus, kellel on juriidiline esindaja, ettevõte.

ORGANISATSIOONI STRUKTUUR: suletud liikmeskonnaga, avatud liikmeskonnaga, piiratud territooriumil, territoriaalsete piiranguteta.

Milleks energiaühistud just täna ja edaspidi?

HÄDAD:

Madalad sissetulekud, kuid:

- elektrihinna kasv
- kõrged küttekulud – Eestis varieeruvad ~ 27 kuni 90 EUR/MWh (+KM)

KALLIS

Kütteperioodi algus, kuid „ikka on külm“,

- seadmed-võrgud 20. sajandist - KVALITEET
- soojamajandus ei ole kõigile tagatud - KÄTTESAADAVUS

RÕÕMUD:

- Üha hoogustuv kodanikuühiskonna tegevus – ÕHINAPÕHISUS
- Tehnoloogiate areng – NUTIKAD VIDINAD
- Nn naturaalmajandus – KULUDE KOKKUHOID
- Teiste riikide praktikad – TÕESTATUD NÄITED

Missuguseid tegevusi on Eestis elluviidud energiaühistute asutamise soodustamiseks?

Koostatud on: UURINGUID, JUHENDEID, ANALÜÜSE:

- „Energiaühisused Eesti õiguskorras“ (Advokaadibüroo Glimstedt; ITL tellimusel, 2013);
- „Väikeste elektrituulikute pakettlahendused“ (AF-Estivo AS, Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni tellimusel 2011);
- "Kaugkütte energiasääst" (Arengufond, 2013);
- „Tuuleenergia ühistu – ise toodame, tarbime ja müüme elektrit teistelegi“ (Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon; 2013);
- Energiaühistute tasuvusanalüüse ja toetuskeemide võrdlusi.

Korraldatud on: SÜNDMUSEID

- Seminar 10.04.13: „Energiaühingud – uued võimalused investeerimisel energiamajandusesse“;
- Arvamusfestival 17.08.13: „Kulud tuludeks – energiaühistud“.

Aga mis oli puudu? KONKREETSED NÄITED...

Kuidas ja missuguste tegevustega jätkata?

EESTI ARENGUFONDI ALGATUS

- 1. Kaardistus potentsiaalsete energiaühistute juhtumite tuvastamiseks.**
- 2. Tegevusplaan edasiseks.**
- 3. Koostöövõrgustiku loomine.**
- 4. Teavitustegevus: läbiviimine ja kaasaaitamine.**

KAARDISTUS (1)

EESMÄRK: Leida potentsiaalsed energiaühistute juhtumid; kaardistada olemasolev olukord, ootused ja võimalused, et sellele tuginedes edasised tegevused välja töötada.

8 TEEMAT:

- Tänapäevane olukord energia- ja soojamajandusega seoses.
- Energia- ja soojamajandusega seotud probleemid piirkonnas.
- Energiaühistu loomise vajadus, motivatsioon ja eesmärk.
- Potentsiaalse loodava energiaühistu kirjeldus.
- Energiaühistu loomiseks elluviidud tegevused.
- Energiaühistu loomise takistused.
- Ettepanekud takistuste lahendamiseks ja barjääride kaotamiseks.
- Ettepanekud edasise koostöö osas. Koos parima lahenduse leidmine!

SIHTGRUPID: KOV, KÜ, ettevõtja, lisaks: asumiselts, põllumees

METOODIKA: telefoniküsitlus, küsimustik, intervjuu. Tegemist on kvalitatiivse uuringuga.

KAARDISTUS (2) KAS, KES JA KUIDAS?

- **OLUKORD:** kohaspetsiifiliselt väga erinev.
- **PROBLEEMID:** enamikel juhtudel kõrged elektri- ja küttekulud; kvaliteet ja kättesaadavus paiguti probleemiks.
- **VAJADUS, MOTIVATSIOON, EESMÄRK:** pikaajaliselt hinna teadmine ja kontroll; sõltumatus ja stabiilsus; vahetult tootmisega kursis olek; regionaalpoliitika; lisainvesteeringud; elamufondi kvaliteedi tõus; elektriautode küttekulud; rohelisus; mõttelaadi muutus.
- **ÜHISTU KIRJELDUS:** osapooled: eelkõige KOV ja kohalikud elanikud; liikmete arv: 4-30, edaspidi kasvav; tegevussuunad: energiasäästu saavutamine läbi hoonete renoveerimise ja rekonstrueerimise ning soojuste tootmine ja oma tarbijatele jaotamine; õiguslik vorm: MTÜ või äriühing; organisatsiooni struktuur: avatud liikmeskonnaga ja territoriaalsete piiranguteta.

KAARDISTUS (3) KAS, KES JA KUIDAS?

- **SENISED TEGEVUSED:** eelkõige uuringud ja analüüsid; läbirääkimised erinevate osapooltega; kohalike kaasatus ja nõusoleku saavutamine; taotletud toetusi; avaliku sektori teavitamine.
- **LOOMISE TAKISTUSED:** investeeringud, seadusandlus ja elanikkonna madal teadlikkus.
- **TAKISTUSTE LAHENDAMINE:** elektrituruseaduse muutmine; maksuseaduste täpsustamine; eraldi energiaühistu seaduse väljatöötamine; investeeringutoetused, maksusoodustused; taastuenergia toetused
- **KOOSTÖÖ:** osapooled: ministeeriumid, EL vahendite rakendusüksused, KOVid, maavalitsused, ülikoolid, erialaliidud, katusorganisatsioonid; õigusfirmad, võrguettevõtted, Arengufond; tegevused: suhtlus, teabeedastus, teavitamine, mudeli väljatöötamine, nõustamine, seadusandluse muutmine, pilootprojektid, rahastamine.

TEGEVUSPLAAN

ENERGIAÜHISTUTEST TEADLIKKUSE TÕSTMINE

**Eesmärk: ENERGIAÜHISTUTE
TÄHTSUSTUMINE JA
TEADLIKKUSE TÕUS**

- Sündmuste korraldamine
- Teavitustegevused ja teenused
- Kommunikatsioon
- Uuringud

ENERGIAÜHISTUTE LOOMISE SOODUSTAMINE

**Eesmärk: ENERGIAÜHISTUTE
TEKKIMINE JA EDUKAS
TEGUTSEMINE**

- Finantsmeetmed
- Seadusandlus
- Koostöö arendamine
- Tegevusplaanid

ROLL JA EDASISED TEGEVUSED

ARENGUFONDI EESMÄRK seoses energiaühistute algatusega on:

- a) initsiatiivi loomine ja projekti eeltegevuste koordineerimine ning
- b) initsiatiivi vahendamine ja hoidmine ettevõtlus- ja avaliku sektori vahel.

LÄHIAJAL EDASINE:

- **Kaardistuse** lõpule viimine.
- **Pilootprojekt:** 5-6 juhtumit, mis arenevad toimivaks energiaühistuks.
- **Väliskoostöö projekt:** parimate praktikate kaasamiseks ja teavitustegevuste soodustamiseks.
- **Energiaühistute pesa** veebis.
- Konverentsi „**Uued ja nutikad energialahendused**“ kaaskorraldamine Äripäeva ja Glimstedt'iga (27. nov 2013)

KOOSTÖÖ

- **Ülioluline:** teavitustegevused koostöös partneritega!
- **Ülioluline:** energiaühistute loomist soodustavate koostööpartnerite rollid, ootused ja vastutus – ühistegevus ja vähem tegevuste dubleerimist.
- **Ülioluline:** edaspidi energiaühistute koostööplatvormi loomine.

AITÄH!

Kristiina Sipelgas

Eesti Arengufond

kristiina.sipelgas@arengufond.ee

